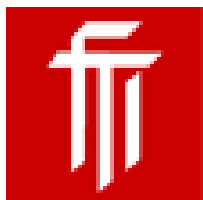

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije

U napetosti između institucije i karizme

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ak. g. 2025./26. ECTS 6
ponedjeljkom i srijedom u 10:15

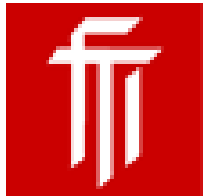

Proroštvo i apokaliptika

amdg.eu → nastava → FTI

Pregled (prezentacije), tekstovi, audio- i
videozapisi...

Božo Lujić, *Starozavjetni proroci*

U napetosti između institucije i karizme

**Zvanje (Am 7,10–17) i zadaća
proroka Amosa**

Zvanje “ne-proroka”

- Sukob u Bet-Elu (Am 7,10.13)
 - *Optužen pred kim (v10), od koga (v12)?*
- pred kraljem (10)
- od svećenika (12)
 - kraljevsko svetište ⇔ Amos nije prorok
 - i dom (13) ⇔ nije iz proročke obitelji ni škole (7,14)
- Ne prorokuj! (7,13.16) ⇔ Prorokuj! (7,15)
 - *Naziv u 7,12:*
- “vidjelac” (12)
- “poruči” = pošalje (10) -- Božji autoritet
- “odlazi!” = idi! (12) ----- Božji autoritet

James Tissot,
The Prophet Amos
watercolour — ca. 1888

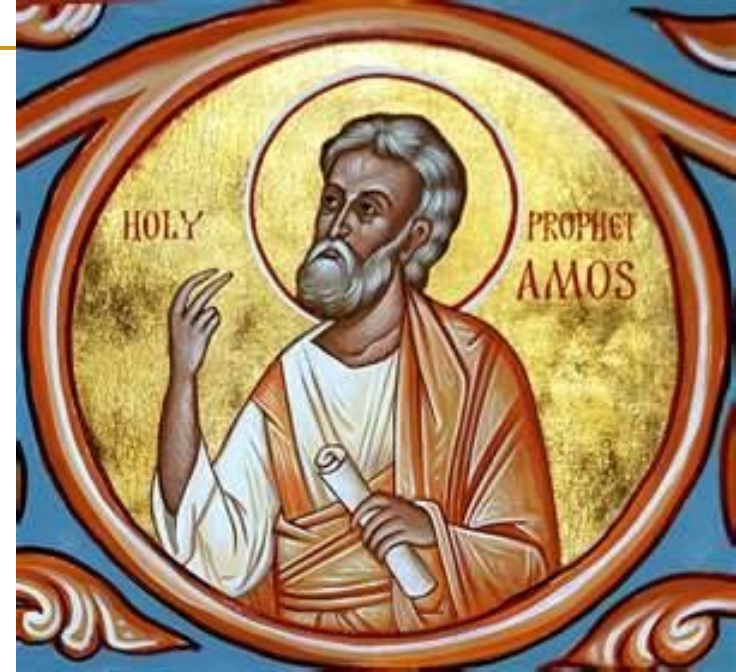
Proročka obrana: Božji autoritet

- *Božja zapovijed Amosu (Am 7,15):*
- “**Idi, prorokuj mome narodu**”
 - *Gdje je doživio zvanje (15)?*
- **Kod stada (Mojsije, David, Elizej)**
- “**mač**”, “**progonstvo**” (11 ⇔ 17) “**njegove riječi**” (7,10)?
 - **Od mača će pasti (7,17)** – govori יהוה (usp. 4,10; **7,9.17**; 9,1.4)
 - “**Sigurno će u progonstvo**” (**5,5**; **7,11.17**)
- **Božji postupak: לקח *lāqah* (7,15) =**
- **Bog ga uzima**
 - **Iz Judeje**
 - **Usp. Post 5,24; 2 Kr 2,9s; Ez 3,14**

Proročka sudbina

- *noqed* ovčar (Am 1,1) ⇔
boqer stočar + vočar (7,14)
 - *Proroci u 2,11s i 3,7?*
- Bog ih podiže (2,11)
- Zajednica im brani:
“Ne proriči!” (2,12 usp. 7,13)
 - Bog se zajednici obraća u 2,11s
- Gospodinovi sluge (3,7)
 - Bog ne čini ništa, a da im ne objavi nakanu (usp. Post 18,17)
 - *Zašto prorokovanje (Am 3,8)?*
- Lav riče 3,4.8 לַשָּׂאן *ša'ag* usp. 1,2; Joel 4,16; Hoš 11,10
- Bog govori (KS: grmi, Š. riče) → prorok naviješta
 - “יהוה grmi sa Siona” (Joel 4,16; Am 1,2)
 - “riče kao lav” (Hoš 11,10)

Proročka viđenja

- 4 + 1 viđenje (Am 7,1.4.7; 8,1; 9,1)
- “evo što mi pokaza Gospodin יהוה”
 - skakavci, oganj, visak, košarica
- “vidio sam” 9,1 (usp. 1,1)
 - Što radi nakon 1. i 2., u 7,2.5?
Uspjeh (v3.6)?
- “Oprosti!” (7,2);
- “Stani!” (7,5)
- Molitva = zagovornik
- uspješna molitva (7,3.6)
 - Poziv u 3. i 4. viđenju (7,8; 8,2)
- “Amose!” עמוס *‘amôš* (1,1; 7.8.10-12.14; 8,2) 7x, samo tu
 - ⇔ אמוץ *‘amôš* Iz 1,1

S. Dali, Am 7,7: U ruci mu visak, "Biblia Sacra", 1969 by Rizzoli of Rome

Živi susret i dobar kraj

- *Koga Amos vidi u 3. i 5. viđenju (Am 7,7; 9,1)?*
- אֲדֹנָי ^{'a}donaj + נִצַּב *našab* (usp. 1 Sam 3,10) “stajati, biti postavljen” (7,7; 9,1)
 - Š. “Svemogući je stajao” (7,7)
 - KS: “Čovjek stoji” (7,7 = LXX ἀνὴρ; Vg. vir)
- “Vidjeh Gospoda” (9,1 usp. Iz 6,1)
 - *Ukupan ishod u Am 9,11?*
- “Podići ću raspalu kolibu Davidovu” (Dj 15,16)
 - Dom Davidov ⇔ *sjenica*

Obadija

עבדיה 'obadjâ

Slično kao *Obadija* עבדיהו 'obadjáhu
iz Ilijina doba: Služiti + Jah

Prorok *kraljevstva Božjega*
(usp. Ob 21)

Važan i autentičan

- *Sudbina junaka, ratnika u Ob 9a?*
- Užas ih spopada (KS), Očajavaju (Š.) ~
- NZ: stražari *obamrli* (Mt 28,4)
 - *Tko postavlja zamku u v7?*
- sustolnici
- *saveznici* = izdajnici
 - *Zaključak u v21b?*
- Kraljevstvo Božje → NZ
- Viđenje $h^a zôn$ (v1) > $hôzê$
 - *Glasnička formula (v1):*
- Ovako govori יהוה
 - *Dodatna potvrda u v4.8:*
- יהוה נאם riječ Gospodnja
 - *Izvjestaj u 18b?*
- יהוה je govorio – opis, svjedočanstvo (usp. Š.)

Kome Gospodin govori

- O Edomu, za Edom (v1, usp. v8)
 - *Komunikacijska struktura:*
- Mi: v1b – narodi (1s.15s) iz Jr 49,14
 - Učinit ću te najmanjim među njima (2)
 - Dan Gospodnji za sve (15)
 - **Je li Obadija glasnik iz v1b?**
- v2-15: ja – ti; v16: vi
- v17-21: opis
- Edom = Ezav (v8) usp. Post 36,1 – Rim (savez u Mak)?
 - Kao crljenica, (kosat, dlakav = Seir) Post 25,26
 - *Vokativ u v9:*
- Teman (v9, Ezavov unuk, edomski knez 36,11)
 - *“Ezav” u Ob?*
- 6.8.9.18[2x].19.21 = 7x (cjelina, izvanredno mnogo!)

Drevni sukob

- *S kim (Ob 10)?*
- **S bratom Jakovom (v10)**
- ***Gora Ezavova v8s.19.21***
 - **Bez razuma (v8)**
 - **Bez ratnika (v9)**
- **↔ *gora Gospodnja, Sion v16s.21***
- **Ezav: Negebu u baštinu (v19)**
- **↔ Sion: pio Edom, pit će svi narodi (v16)**
- **Ezav: Na sudu (v21)**
- **↔ Sion: spasitelji=suci (v21)**

Sud nad Edomom

- *Narodi čuli zov (v1):*
- **Ustanimo u boj na nj (=Edom)**
 - *Slike u v5s.9?*
- **Pljačka, berba (bez ostatka) v5**
- **Pretres (6)**
- **Bez ratnika (9)**
 - *Božji sud u v8?*
- **Edom bez mudraca (8)**
- ***Iskorijenjen (v10.18)***
 - **Odsječen zauvijek (v10)**
 - **Bez preživjelih (v18)**

- *Razlog u v3?*
- **Oholost, Bogu poznata**
 - **“Tko će me spustiti!” (3)**
 - **Odgovor: “Ja” (4)**

Osam zapovijedi Božjih (Ob 12-14)

- לֹא 'al – ne! u imperativu (⇔ לוֹ lo')
- 3x u v12:
 - Ne naslađuj se (“ne gledaj”),
 - Ne likuj (“ne raduj se”)
 - Ne širi usta
 - 3x u v13:
 - Ne provaljuj
 - Ne naslađuj se (“ne gledaj”) □ 2x u v14:
 - Ne poseži
 - Ne ubijaj bjegunce
 - Ne izručuj preživjele

Dan nevolje

- ▣ *Dan Gospodnji za sve narode (v15):*
- **Edomu: dan uzvrata (15b): “tvoja djela na tvoju glavu” – rat Gospodnji**
 - ▣ Onaj dan (v8)
- ⇔ *dan nevolje u v11-14 (10x “dan”, suprotnim redom:)*
- **Dan tjeskobni 2x (v12.14)**
- **Dan nevolje naroda Božjega (v13)**
- **Dan nevolje njegove 2x (v13)**
- **Dan Edomova brata (v12)**
- **Dan njegove nesreće (v12)**
- **Dan propasti Judejaca (v12)**
- **Edom stoji po strani (v11)**
- **Pad Jeruzalema (v11) 587. pr. Kr.**

